

Αθήνα, 12 Ιουλίου 2016

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ 12/2016

Λογιστικός χειρισμός πιστωτικών υπολοίπων πελατών που τηρούν οι ΑΕΠΕΥ σε τραπεζικούς λογαριασμούς

Η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων της και λαμβάνοντας υπόψη :

Α. Ερώτημα του **Συνδέσμου Μελών Χρηματιστηρίου Αθηνών (ΣΜΕΧΑ)** αναφορικά με τη λογιστική αντιμετώπιση των πιστωτικών υπολοίπων πελατών που τηρούν οι **ανώνυμες εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΑΕΠΕΥ)** σε τραπεζικούς λογαριασμούς,

Β. Το γεγονός ότι η **ΕΛΤΕ** είναι η αρμόδια αρχή να εκδίδει λογιστικές οδηγίες, ανακοινώνει τα ακόλουθα:

1. Προβλέψεις των Δ.Π.Χ.Α.

Βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (**ΔΠΧΑ**), για να αναγνωρισθεί ως περιουσιακό στοιχείο στον ισολογισμό ένα στοιχείο, αρχικά πρέπει να πληροί τον σχετικό ορισμό.

Περιουσιακό στοιχείο βάσει των ορισμών των ΔΠΧΑ, είναι ένας πόρος για τον οποίο ισχύουν αθροιστικά τα εξής:

- (α) είναι ελεγχόμενος (controlled) από την οντότητα,
- (β) είναι αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος και
- (γ) αναμένεται από αυτόν εισροή μελλοντικού οικονομικού οφέλους στην οντότητα.

Για λόγους εφαρμογής τους στην πράξη, τα ανωτέρω τρία θεμελιώδη χαρακτηριστικά του ορισμού των περιουσιακών στοιχείων, αναλύονται σε γενικές γραμμές από τα ΔΠΧΑ ως εξής:

Έλεγχος (control) επί ενός στοιχείου υπάρχει εάν η οντότητα φέρει τους κινδύνους και τα οφέλη της ιδιοκτησίας, δηλαδή έχει την ικανότητα να αποικά μελλοντικά οικονομικά οφέλη από το υποκείμενο στοιχείο, περιορίζοντας την πρόσβαση άλλων και εκμεταλλευόμενη αυτό προς όφελός της, κατά την κρίση της.

Το αποτέλεσμα των γεγονότων του παρελθόντος σχετίζεται με την αρχή του δουλευμένου, δηλαδή δεν επιτρέπεται να αναγνωρίζονται ως περιουσιακά στοιχεία μιας περιόδου, στοιχεία που προκύπτουν μετά την ημερομηνία αναφοράς των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Η εισροή μελλοντικού οικονομικού οφέλους προκύπτει με διάφορους τρόπους, όπως από τη χρήση του στοιχείου και τη διάθεσή του (πώληση).

2. Ισχύον νομοθετικό πλαίσιο

Τα περιουσιακά στοιχεία που αφορούν ταμειακά διαθέσιμα (μετρητά), τα οποία κατατίθενται από πελάτες της ΑΕΠΕΥ (στο εξής η εταιρεία) σε τραπεζικούς λογαριασμούς καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων, στο όνομα της εταιρείας, διέπονται γενικά από τους εξής όρους και συνθήκες:

- μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την εταιρεία μόνο κατ' εντολή των πελατών, προς αγορά χρηματοοικονομικών στοιχείων για λογαριασμό τους όπως μετοχών, ομολόγων παραγώγων κλπ.,
- η εταιρεία δεν φέρει κανένα κίνδυνο για τα εν λόγω ταμειακά διαθέσιμα,
- μπορούν να αποσυρθούν από τους δικαιούχους πελάτες ανά πάσα στιγμή,
- δεν μπορεί να γίνει χρήση τους από την εταιρεία για δικό της λογαριασμό χωρίς εντολή των πελατών και αν συμβεί αυτό, από τη σχετική νομοθεσία προβλέπονται αυστηρές ποινές.

Από τα προαναφερθέντα προκύπτει ότι για τα εν λόγω ταμειακά διαθέσιμα, η εταιρεία ενεργεί ως θεματοφύλακας - διαχειριστής για λογαριασμό των εντολέων πελατών της και όχι ως κάτοχος αυτών.

Βάσει των ανωτέρω, τα ταμειακά διαθέσιμα που κατατίθενται από πελάτες σε τραπεζικούς λογαριασμούς στο όνομα της εταιρείας αλλά τηρούνται για λογαριασμό τους, δεν είναι περιουσιακά στοιχεία της, διότι δεν πληρούνται ούτε το πρώτο ούτε το τρίτο θεμελιώδες χαρακτηριστικό του ορισμού των ΔΠΧΑ, δηλαδή ο έλεγχος επί αυτών και η εισροή μελλοντικού οικονομικού οφέλους από αυτά.

Ο έλεγχος επί αυτών καθώς και η αναμονή μελλοντικού οικονομικού οφέλους δεν υπάρχουν, διότι η εταιρεία δεν έχει την νομική ικανότητα να διαχειριστεί τα εν λόγω στοιχεία προς ίδιον όφελος, όπως να αποκτήσει με αυτά άλλα περιουσιακά στοιχεία κατά την κρίση της, ή να αρνηθεί την επιστροφή τους σε περίπτωση που ζητηθούν από τον πελάτη.

Με την αναγνώριση των εν λόγω στοιχείων στον ισολογισμό ως περιουσιακών στοιχείων, με αντίστοιχες ισόποσες υποχρεώσεις προς τους πελάτες, εμφανίζεται εικονική αύξηση των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων, χωρίς καμία ωστόσο επίπτωση στην καθαρή θέση και τη χρηματοοικονομική κατάσταση της οντότητας, δεδομένης της ισόποσης διόγκωσης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων που λειτουργούν ουσιαστικά ως λογαριασμοί τάξεως εντός του ισολογισμού.

3. Σχετικές προβλέψεις στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο

Η Ευρωπαϊκή Οδηγία 91/674/ΕΟΚ με αντικείμενο το λογιστικό χειρισμό επενδύσεων για λογαριασμό πελατών που φέρουν τον επενδυτικό κίνδυνο και συγκεκριμένα το άρθρο 2 παράγραφος 2 αυτής, προβλέπει ότι τα κράτη - μέλη έχουν την επιλογή να επιτρέψουν την μη εμφάνιση αυτών των επενδύσεων στον ισολογισμό των επιχειρήσεων.

Η εν λόγω πρόβλεψη της Οδηγίας είναι συμβατή με τις λογιστικές προβλέψεις των ΔΠΧΑ και επιβεβαιώνει ότι τα εν λόγω στοιχεία, περιλαμβανομένων προφανώς των ταμειακών διαθεσίμων που κατατίθενται με αποκλειστικό σκοπό την απόκτηση τέτοιων στοιχείων για λογαριασμό πελατών, από λογιστικής απόψεως, δεν εμπίπτουν στην έννοια των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.

4. Συμπέρασμα

Βάσει των προαναφερθέντων που πηγάζουν τόσο από τα ισχύοντα ΔΠΧΑ όσο και το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, η εταιρεία δεν υποχρεούται να εμφανίζει σε λογαριασμούς ουσίας (on balance sheet), τα ταμειακά διαθέσιμα που κατατίθενται από πελάτες της προς διενέργεια επενδύσεων για λογαριασμό τους και κατόπιν εντολής τους. Τα εν λόγω ταμειακά διαθέσιμα μπορούν να παρακολουθούνται σε λογαριασμούς τάξεως ή με άλλο τρόπο στο λογιστικό σύστημα της εταιρείας. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να διασφαλίζονται απόλυτα η διαχείρισή τους και οι ελεγκτικές επαληθεύσεις και να παρέχονται στο προσάρτημα οι απαιτούμενες από τα ΔΠΧΑ γνωστοποιήσεις.

Ο Πρόεδρος της ΕΛΤΕ
Γεώργιος Βενιέρης